

Workplace Bullying and Mental Health

รากฐานของปัญหา มิติกฎหมาย
และแนวทางจัดการ

รองศาสตราจารย์ ดร.นฤมล เอี่ยมณีกุล

คณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรในการต่อต้าน Hate
Speech และ Bullying

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

PUBLIC HEALTH
MAHIDOL

คุณถูก bully ในที่ทำงานแบบไหนบ้าง?

การลดทอนความเป็นมนุษย์ (Dehumanization)

Hate speech ทำงานผ่านการลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ก่อนเสมอ

1930s | นาซีเยอรมนี

ใช้สื่อโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda)
สร้างภาพชาวยิวให้เป็นภัยคุกคามของชาติ

1994 | รวันดา

ใช้สถานีวิทยุ (RTLM)
ปลุกปั่นและเรียกชาวทุตซีว่าเป็น
“แมลงสาบ”

ปัจจุบัน | โซเชียลมีเดีย

ซ่อนตัวตน (Anonymous)
• การเมืองผ่านมีม (Meme)
• การรุมประณาม (Online Mob)

แก่นแท้ที่ไม่เคยเปลี่ยน: **Hate Speech = Dehumanization**

กลไก 'พวกเรา vs พวกเขา' (Us vs. Them)

รากฐานเดียวกับประมุขวาจาทางการเมือง
สร้างอำนาจผ่านการกดทับผู้ที่เห็นต่างหรืออ่อนแอกว่า

การทำให้ความอับอายกลายเป็นเรื่องปกติ (Normalization of Humiliation)

วาทกรรมพรางตาในที่ทำงาน (Toxic Familiarity)

การ Humiliation ระหว่าง Round วอร์ด
คือบทเรียนที่ทุกคนต้องเจอ

GASLIGHTING & VICTIM BLAMING
(ปั่นหัวให้สับสนและกล่าวโทษเหยื่อ)

เด็กสมัยนี้ Sensitive เกินไป
เดี๋ยวนี้อะไรก็ Bullying ไปหมด

แค่หยอกเล่นเอง... คิดมาก
วันหลังไม่พูดเล่นด้วยละ

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะสาธารณสุขศาสตร์

ไม่ได้ตั้งใจ เป็นการบูลลี่ไหม?

ไม่ว่าจะเป็นตั้งใจ หรือไม่ตั้งใจ ใช้คำพูดหรือ
การแสดงท่าทางที่รุนแรงก็ตาม หากสิ่งนั้น
ส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดความเจ็บปวดทั้งทาง
กายและจิตใจจนเป็นเหตุให้รู้สึกด้อยคุณค่า
มันคือ **"การบูลลี่"**

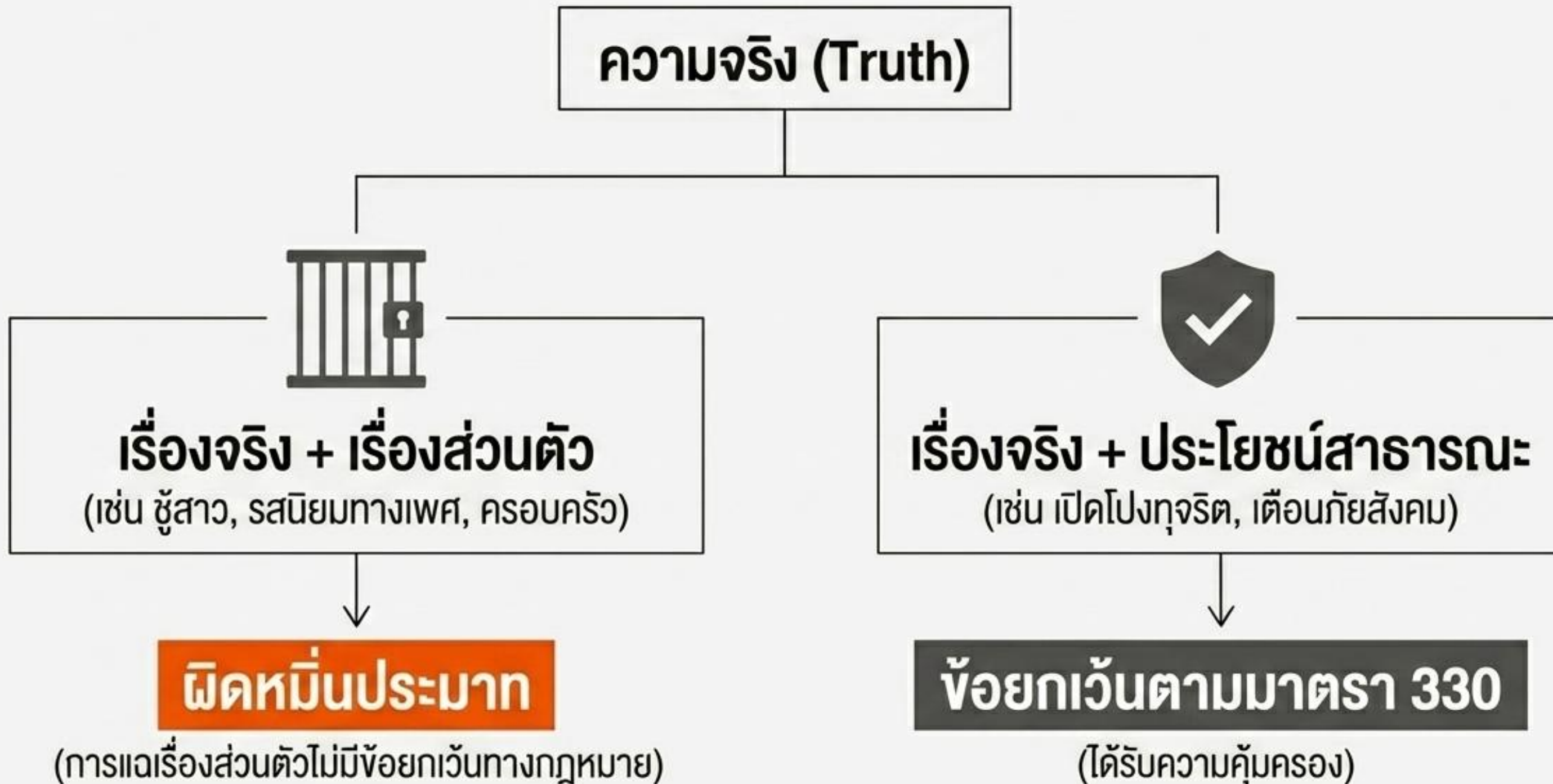
จากเรื่องล้อเล่น สู่ ความผิดทางอาญา (4 มิติกฎหมาย)

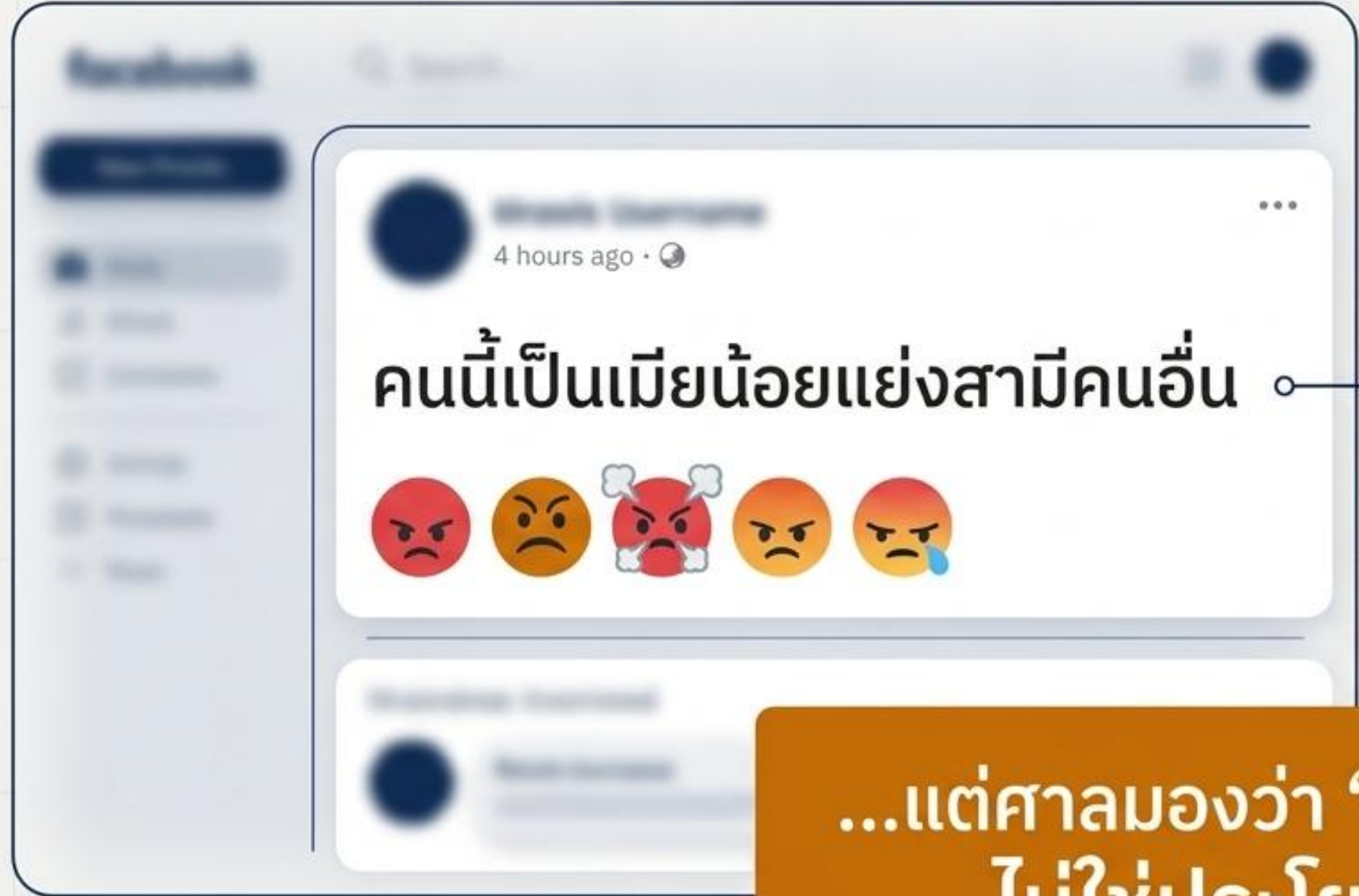
ป.อ. 392 & 397: ชูเกียรติ / รังแกข่มเหง	จำคุก 1 เดือน / ปรับ 10,000 บาท
ป.อ. 326: หมิ่นประมาททั่วไป	จำคุก 1 ปี / ปรับ 20,000 บาท
ป.อ. 328: หมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา	จำคุกสูงสุด 2 ปี / ปรับ 200,000 บาท
พ.ร.บ. คอมฯ ม.14: นำเข้าข้อมูลบิดเบือน/เท็จ	จำคุก 5 ปี / ปรับ 100,000 บาท

**“กฎหมายไม่ได้คุ้มครอง
แค้นรอยฟกช้ำทางทรวงอก
แต่ครอบคลุมถึงการทำร้ายจนเกิดบาดแผล
ทางจิตใจอย่างรุนแรง”**

**การบีบบังคับเป้าหมายเกิดภาวะซึมเศร้า
มีความผิดฐานทำร้ายร่างกายและจิตใจ (จำคุก 2 ปี / ปรับ 40,000 บาท)**

กับดักของความจริง (พูดความจริง ก็ติดคุกได้)

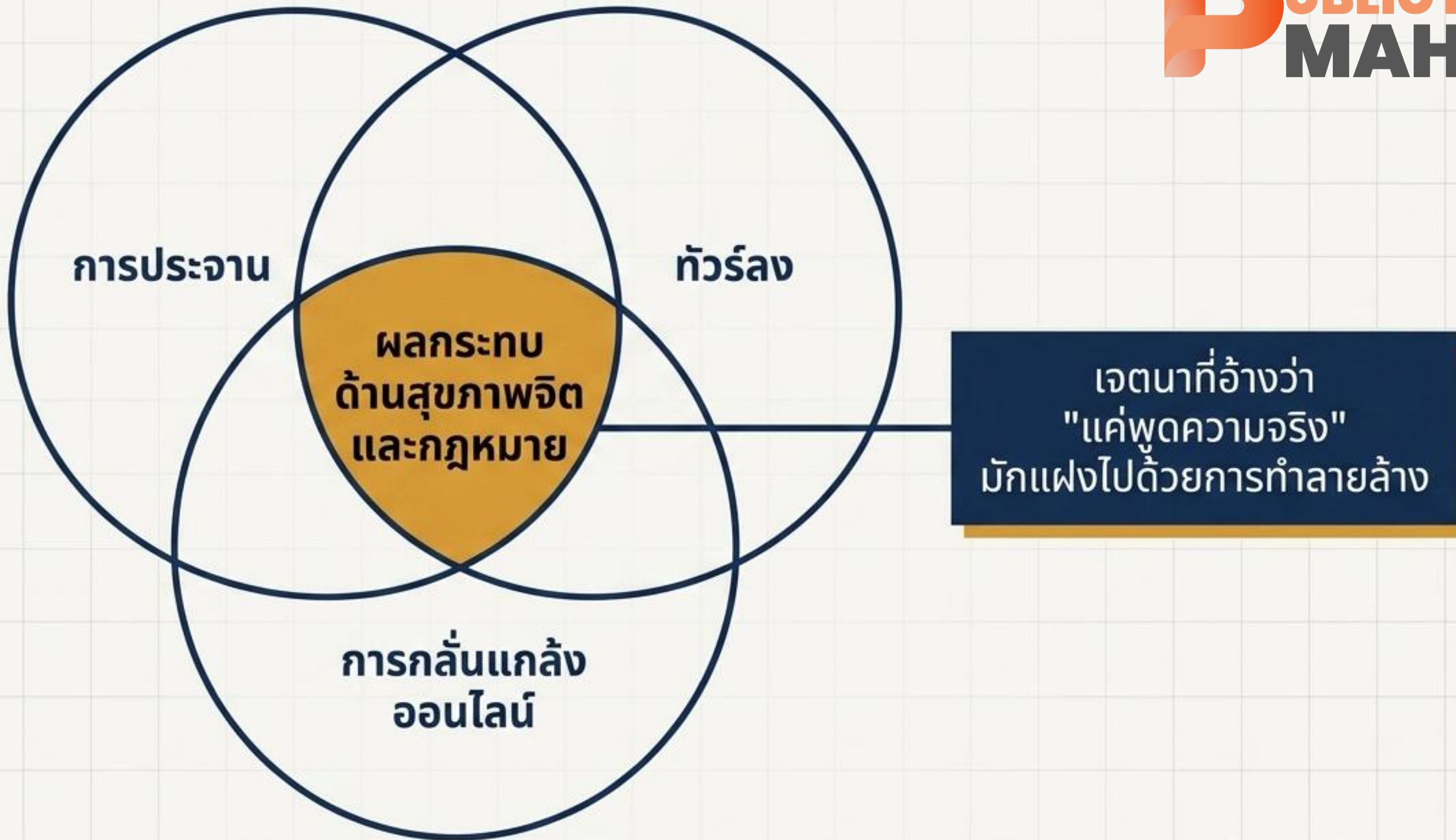

แม้จะเป็นเรื่องจริง
100%...

...แต่ศาลมองว่า 'เรื่องครอบครัว/คู่สาว
ไม่ใช่ประโยชน์สาธารณะ'

การแฉเรื่องส่วนตัวเพื่อความสะใจ = ความผิดฐานหมิ่นประมาท

การแฉเรื่องส่วนตัวไม่ใช่ความยุติธรรม แต่คือการสร้างบาดแผลใหม่ในสังคม

**คุณรู้ความจริงว่ามีการกระทำผิด...
คุณควรทำอย่างไร?**

Think Before You Post Matrix

เรื่องจริง + เรื่องสาธารณะ = ปลอดภัย
(ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย)

เรื่องจริง + เรื่องส่วนตัว = เสี่ยงคุก
(ละเมิดสิทธิ / ผิดฐานหมิ่นประมาท)

เรื่องโกหก / ข่าวปลอม = ผิดกฎหมาย 100%
(อาญา + พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์)

ความจริงไม่ใช่เกราะป้องกัน หากคุณใช้มันผิดบริบท

ยุคสตาลเตี้ยออนไลน์ ใช้สิทธิปกป้องตนเองผ่านกระบวนการที่ถูกต้อง
เพื่อรักษาและส่งต่อวัฒนธรรมองค์กรที่ดีงาม

เส้นแบ่งเสรีภาพในการแสดงออก

Free Speech

- **จุดมุ่งเน้น:** ความคิด นโยบาย และการกระทำ
- **เป้าหมาย:** วิจารณ์เพื่อปรับปรุง / โต้แย้งอุดมการณ์
- **ผลกระทบ:** สร้างพื้นที่ถกเถียง เชิงสร้างสรรค์

Hate Speech

- **จุดมุ่งเน้น:** อัตลักษณ์และการลดทอนคุณค่าคน
- **เป้าหมาย:** โจมตีเพศ ศักดิ์ศรี หรือรูปลักษณ์
- **ผลกระทบ:** สร้างความเกลียดชัง และการล่าแม่มด (Mob Attack)

The Cyber-Multiplier Effect (ทำไมโลกออนไลน์จึงอันตรายกว่า?)

ตัวอย่างการ “รุมประณาม” หรือ “Online Mob” บนโลกออนไลน์

คือ การที่ผู้คนจำนวนมากเข้าไปโจมตี ด่าทอ เยาะเย้ย หรือคุกคามบุคคลใดบุคคลหนึ่งพร้อมกัน จนผู้ถูกระทำรับมือไม่ไหว

แต่ละคนอาจคิดว่า “เราก็คแค่คอมเมนต์คนเดียว”
แต่เมื่อรวมกัน กลายเป็นการคุกคามที่รุนแรงมาก

1 โพสต์ต้นเหตุ

มีคนโพสต์ความคิดเห็นหรือทำอะไรบางอย่างที่ไม่ถูกใจคนบางกลุ่ม

ตัวอย่าง:

- ความคิดเห็นทางการเมือง / ความเห็นที่ต่าง
- คลิปวิดีโอพฤติกรรมที่ดูมองว่าไม่เหมาะสม
- คำพูดที่คนบางกลุ่มไม่ชอบ

2 มีคนแคปไปแชร์ (เริ่มการรุม)

มีผู้ใช้คนหนึ่งแคปโพสต์ไปแชร์พร้อมข้อความชวนให้คนอื่นมาด่า

เป็นการ “เปิดประเด็น” และชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วม

3 คนจำนวนมากเข้ามาคอมเมนต์

มีผู้คนจำนวนมากเข้ามาด่า เยาะเย้ย ใช้ถ้อยคำรุนแรง ล้อเลียน

คอมเมนต์หลายร้อย – หลายพันข้อความภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมง

4 แชร์ต่อ + ทำมิม + ตัดต่อ

มีการแชร์ต่อ ทำมิม ล้อเลียน ตัดแปลงภาพ วิดีโอ

ทำให้เรื่องถูกแพร่กระจายกว้างขึ้น มีคนเข้ามาล้อเลียนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

5 ลูกลามานอกแพลตฟอร์ม

มีการขุดข้อมูลส่วนตัว เปิดวาร์ปโทรไปที่ทำงาน / โรงเรียน

ข้อมูลที่ถูกเผยแพร่

- ชื่อจริง – นามสกุล
- เบอร์โทร
- โรงเรียน / มหาวิทยาลัย
- ที่ทำงาน
- Facebook / IG

ชักชวนให้คนอื่นไปกดดัน

- โทรไปที่ทำงาน
- คอมเมนต์ในเพจบริษัท/โรงเรียน
- ให้ 1 ดาว / รีวิวแย่ๆ
- ส่งอีเมลร้องเรียน

ทำให้ผู้ถูกระทำได้รับผลกระทบในชีวิตจริงมากขึ้น

ผลกระทบต่อผู้ถูกระทำ

โง่, น่าอาย, สมควรโดน

555, ตลกอะ 555, ออกไปจากสังคมนะ?

- ความเครียด วิตกกังวล
- เสียใจ อับอาย ไม่กล้าใช้โซเชียลอีก
- กระทบต่อการเรียน การทำงาน
- อาจเกิดภาวะซึมเศร้า
- ในบางกรณีรุนแรงถึงขั้นคิดทำร้ายตัวเอง

- ### ลักษณะของ Online Mob
- 🕒 เกิดขึ้นรวดเร็ว
  - 👥 มีคนจำนวนมากเข้าร่วม
  - 🗣️ ใช้ถ้อยคำรุนแรง ล้อเลียน ดูถูก
  - 👤 ไม่มีข้อมูลครบถ้วนหรือไม่รู้ความจริง
  - 🗣️ ผู้ร่วมส่วนใหญ่ไม่รับผิดชอบต่อคำพูดของตน

- ### ตัวอย่างสถานการณ์
- นักเรียนพูดผิดในคลิป แล้วถูกตัดคลิปลง TikTok → คนเข้ามาคอมเมนต์ล้อเลียนจำนวนมาก
  - ความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ตรงกับกระแส → ถูกแคปไปแชร์และโดนด่า
  - ดราม่าเกี่ยวกับสินค้า/บริการ → ร้านถูกรีวิว 1 ดาวถล่ม ทั้งที่บางคนไม่ได้ใช้จริง
  - ศิลปิน/ดารา/อินฟลูเอนเซอร์ทำผิดพลาดเล็กน้อย → ถูกขุดประวัติและล้อเลียนไม่หยุด

สิ่งที่ควรทำ

- ✓ คิดก่อนพิมพ์
- ✓ ไม่ส่งต่อ ไม่แชร์
- ✓ ไม่ร่วมด่า ไม่ล้อเลียน
- ✓ ให้ข้อมูลอย่างมีเหตุผล
- ✓ เคารพความแตกต่าง

หยุด Online Mob เริ่มที่ตัวเรา!

ตัวอย่างมิมที่เป็นการกลั่นแกล้ง (Cyberbullying)

เป็นการนำภาพหรือข้อความมาล้อเลียน ดูหมิ่น ทำให้อับอาย หรือกระตุ้นให้คนอื่นหัวเราะเยาะบุคคลเป้าหมาย

1. This is Fine

ลักษณะการกลั่นแกล้ง

- เจาะจงบุคคล (อาจารย์คนหนึ่ง)
- ทำให้ดูว่าไม่รับผิดชอบ
- แชรเพื่อให้อื่นหัวเราะเยาะ

ผลกระทบ

เจ้าตัวอับอาย เสื่อมเสียชื่อเสียง

2. Mocking SpongeBob

ลักษณะการกลั่นแกล้ง

- เลียนแบบคำพูดของบุคคล
- ทำให้ดูน่าขำ / โง่
- ลดคุณค่าของบุคคลนั้น

ผลกระทบ

ทำให้ผู้ถูกล้อรู้สึกแย่ ไม่มั่นใจ

3. Drake Hotline Bling

อ่านงานวิจัยก่อน แสดงความนึกเห็น

มั่วแล้วโพสต์ก่อน

ลักษณะการกลั่นแกล้ง

- สื่อว่าบุคคลไม่มีความรู้
- ถ้าใส่ชื่อ/รูปบุคคลจริง จะยิ่งเข้าข่ายการดูหมิ่น

ผลกระทบ

เสียความน่าเชื่อถือ ถูกมองลบ

4. Distracted Boyfriend

ลักษณะการกลั่นแกล้ง

- เสียดสีด้วยการเปรียบเทียบ
- สื่อว่าไม่ซื่อสัตย์ โลก
- ทำให้เสียภาพลักษณ์

ผลกระทบ

ถูกมองว่าไม่ดี แม้ยังไม่หลักฐาน

5. มิมตัดต่อใบหน้า

ลักษณะการกลั่นแกล้ง

- ตัดต่อรูปบุคคลให้ดูตลก
- ตั้งฉายาหรือข้อความล้อเลียน
- แชรซ้ำ ๆ ให้คนรุมล้อ

ผลกระทบ

อับอาย โดนล้อในที่สาธารณะ

6. จัดอันดับไม่น่าคบ

TOP 3 คนไม่น่าคบในห้อง		
1		พูดแต่เรื่องตัวเอง
2		ชอบนินทา
3		ทำงานไม่เคยเสร็จ

ลักษณะการกลั่นแกล้ง

- จัดอันดับเชิงลบ เจาะจงบุคคล
- ทำให้คนอื่นมองในแง่ไม่ดี
- อาจกระตุ้นให้เกิดการล้อเลียน

ผลกระทบ

ถูกตีตรา ไม่กล้าเข้าสังคม

ความแตกต่างระหว่าง "การเสียดสี (Satire)" กับ "การกลั่นแกล้ง (Cyberbullying)"

การเสียดสี (Satire)

- ✓ วิจารณ์ประเด็น/พฤติกรรม ไม่เจาะจงบุคคล
- ✓ มุ่งให้เกิดการคิด วิเคราะห์
- ✓ ไม่ทำให้อับอาย ไม่ลดคุณค่า
- ✓ เปิดพื้นที่ให้ถกเถียง

การกลั่นแกล้ง (Cyberbullying)

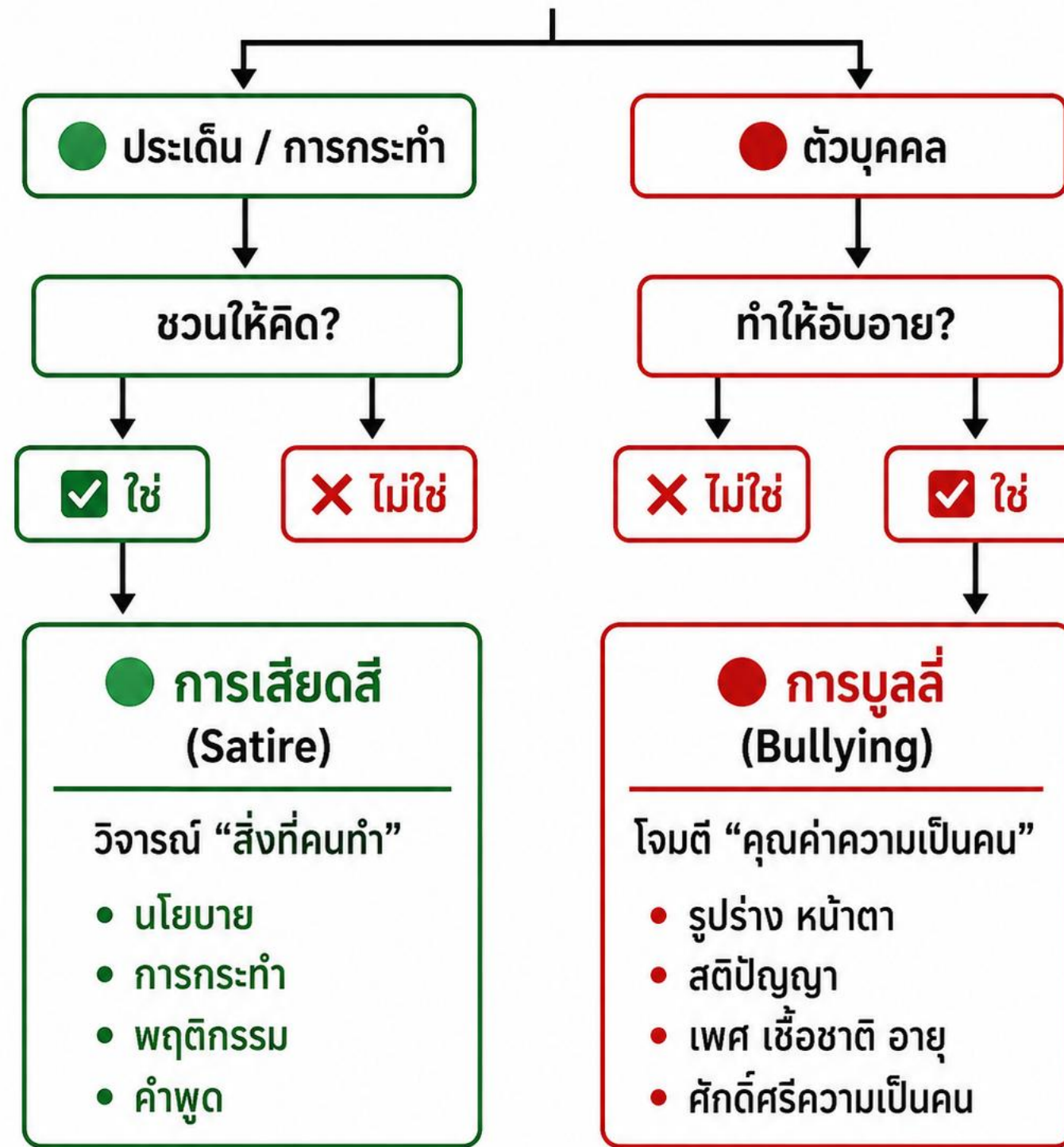
- ✗ พุ่งเป้าโจมตีตัวบุคคล
- ✗ มุ่งให้คนอื่นหัวเราะ เยาะเย้ย เกลียดชัง
- ✗ ใช้รูป ชื่อ หรือข้อมูลของบุคคลโดยไม่อนุญาต
- ✗ กระตุ้นให้รุมล้อ คุกคาม

จำไว้!

มิมเป็นเพียง "เครื่องมือ" ใช้ได้ทั้งเชิงสร้างสรรค์หรือทำร้ายคนอื่น ขึ้นอยู่กับ "เจตนา เนื้อหา และผลกระทบ" ที่เกิดขึ้นกับผู้ตกเป็นเป้าหมาย

มีมนี้กำลังวิจารณ์อะไร?

เสียดสี = ตั้งคำถามกับการกระทำ เพื่อให้สังคมดีขึ้น
 บูลลี่ = ทำร้ายจิตใจ ลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์

การเสียดสี (Satire) ต่างจาก การบูลลี่ (Bullying) อย่างไร?

“ความแตกต่างอยู่ที่ เป้าหมาย เจตนา วิธีการ และผลกระทบ”

✓ การเสียดสี (Satire)

มุ่งวิจารณ์ “ประเด็น สังคม นโยบาย หรือพฤติกรรม”
เพื่อชวนให้คิด ไม่ได้มุ่งทำร้ายบุคคล

ตัวอย่างการเสียดสี

1. วิจารณ์นโยบาย

วิจารณ์ “นโยบาย”
ไม่ใช่ตัวบุคคล

2. ล้อระบบ/พฤติกรรม

วิจารณ์ “ระบบการทำงาน”
ไม่ได้พุ่งเป้าไปที่ใคร

3. เสียดสีทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียม

วิจารณ์พฤติกรรมของ “ทุกฝ่าย”
อย่างเท่าเทียม

ลักษณะสำคัญ

- ✓ มุ่งวิจารณ์ประเด็น ไม่ใช่ตัวบุคคล
- ✓ ใช้เพื่อกระตุ้นความคิด/เปิดพื้นที่อภิปราย
- ✓ ไม่ต้องการให้เกิดความเสียหายต่อบุคคล
- ✓ ลบชื่อ/รูปออก ยังสื่อความหมายได้

✗ การบูลลี่ (Bullying)

มุ่งโจมตี “ตัวบุคคล” เพื่อทำให้ อับอาย ถูก
ลดคุณค่า หรือกระตุ้นให้คนอื่นรุมล้อ/เกลียด

ตัวอย่างการบูลลี่

1. โจมตีรูปร่าง/หน้าตา

โจมตีรูปร่าง หน้าตา
ไม่เกี่ยวกับการทำงาน

2. ถูกดูความสามารถ

พุ่งเป้าไปที่ “ตัวบุคคล”
ทำให้อับอาย

3. ใช้ميمหรือคำพูดให้คนอื่นรุมล้อ

ทำให้คนอื่นหัวเราะเยาะ
และกระตุ้นให้รุมล้อ

ลักษณะสำคัญ

- ✗ มุ่งโจมตีตัวบุคคล
- ✗ ทำให้อับอาย เสียชื่อเสียง หรือเจ็บปวด
- ✗ กระตุ้นให้คนอื่นร่วมรุมล้อ/ดูถูก
- ✗ ลบชื่อ/รูปออก ความหมายเปลี่ยนทันที

4 คำถาม ช่วยแยกแยะ

1. กำลังวิจารณ์ “ประเด็น” หรือ “คน”?

2. ลบชื่อ/รูปออก ยังสื่อความหมายได้ไหม?

3. คนดูจะหัวเราะ “กับสถานการณ์” หรือ “หัวเราะเยาะคน”?

4. มีโอกาสทำให้เจ้าตัว อับอาย ถูกดูถูก หรือ ถูกคนอื่นรุมโจมตีหรือไม่?

สรุปง่าย ๆ
การเสียดสีวิจารณ์
“สิ่งที่คนทำ”
แต่การบูลลี่โจมตี
“คุณค่าความเป็นคน”
ของเขา

มากกว่าเรื่องส่วนตัว แต่คือ "ความเสี่ยงระดับองค์กร"

การสื่อสารและการตั้งขอบเขต (Individual Level)

Assertive Communication	ฉันรู้สึกไม่สบายใจ + เมื่อถูกตำหนิต่อหน้าทีม = ใช้ I-Statement แทนการกล่าวโทษผู้อื่น
Boundary Setting	กำหนดขอบเขตชัดเจนทั้งโลกจริงและโลกออนไลน์ (เช่น กฎการสื่อสารใน LINE กลุ่มนอกเวลางาน)
Peer Support & Documentation	สร้างระบบพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลือ และบันทึกหลักฐาน (Screenshot/วันเวลา) ให้พร้อมเสมอ

การดูแลใจตนเอง: เป็นผู้สังเกตการณ์ (Outsider Observation)

ถอยออกมามอง

เมื่อเจอสถานการณ์ Toxic
ให้มองตัวเองจากมุมมองคนนอก (Outsider)
เพื่อไม่ให้อารมณ์ถูกดึงลงไปคลุกฝุ่น

Mindset

อยู่คนเดียวระวังจิต
อยู่ร่วมมิตรระวังวาจา

ใจดีกับตนเอง

“ผ้าขาดยังเย็บได้ จิตใจคนซ่อมยาก”
อย่าร่วมด่าทอหรือดูถูกตัวเอง
ไปกับพวกเขา

สู่ความปลอดภัยทางจิตวิทยา (Organizational Level)

Psychological Safety (Edmondson, 1999)

สร้างพื้นที่ปลอดภัยที่สมาชิกสามารถพูด
หรือรายงานปัญหา ขาดได้โดยไม่ถูกลงโทษ

Zero Tolerance Policy

ต้องประกาศใช้นโยบายอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์
อักษรและบังคับใช้จริงโดยไม่มีข้อยกเว้น

รองศาสตราจารย์ ดร.นฤมล เอี่ยมณีกุล

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะสาธารณสุขศาสตร์

NEW WORKING GROUP

คณะทำงานส่งเสริมและพัฒนา วัฒนธรรมองค์กรในการต่อต้าน

Hate speech และ BULLYING 2024

หน้าที่ของเรา

- Plan
- Promotion
- Report

นำทีมโดย
รศ. ดร.นฤมล เอี่ยมณีกุล
อ. ดร.ระพีพันธ์ จอมมะเรียง
อ. ดร.ชัชชัย รนโชคสว่าง
คุณคณาทรัพย์ ธวัชติง
และทีมงานระบบสารสนเทศและสื่อสารองค์กร

<https://www.ph.mahidol.ac.th>

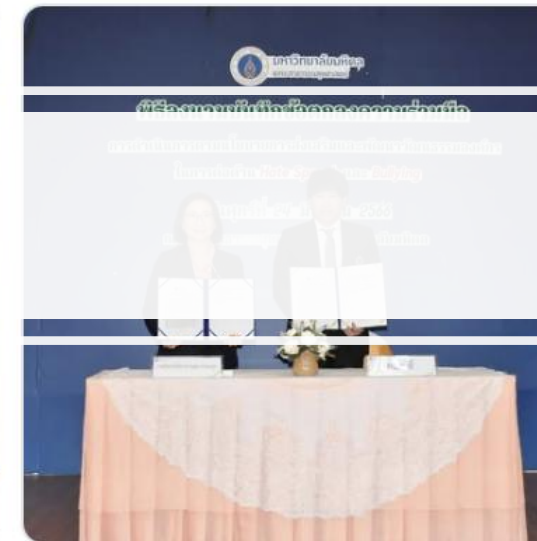
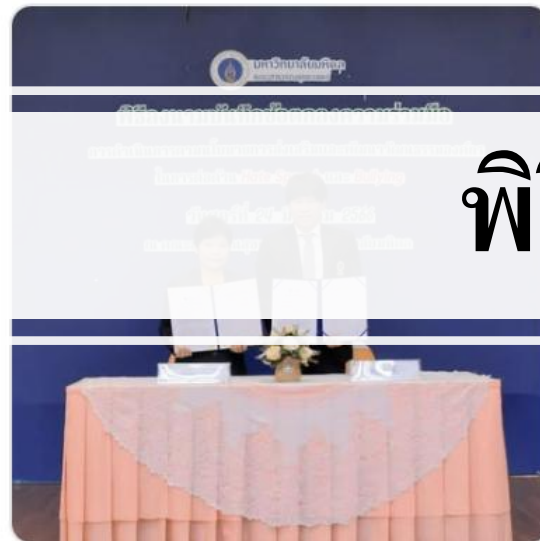
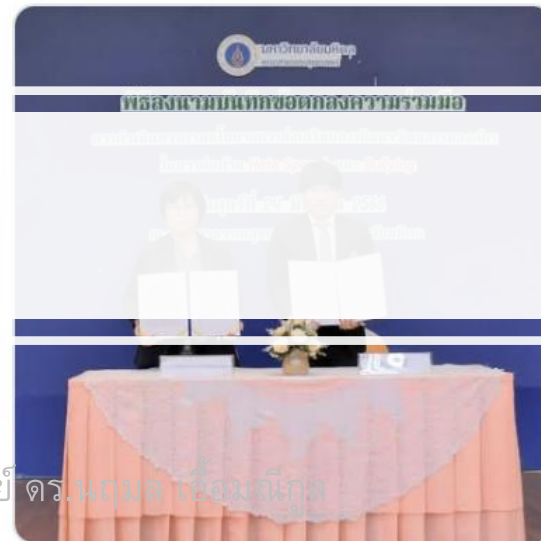
PUBLIC HEALTH
MAHIDOL

PUBLIC HEALTH
MAHIDOL

SHSB

พิธีลงนามข้อตกลง

Hate Speech และ Bullying

มาร่วมกันสร้างกระบวนการทางการสื่อสารอย่างสันติ
เพื่อลดความรุนแรง
และ**สร้างความสุขในที่ทำงาน**
(Happiness in Workplace)
ไปด้วยกันนะครับ

คณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรในการต่อต้าน
คณะสภารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

SHSB

**PUBLIC HEALTH
MAHIDOL**

ค้นหาบน Facebook:

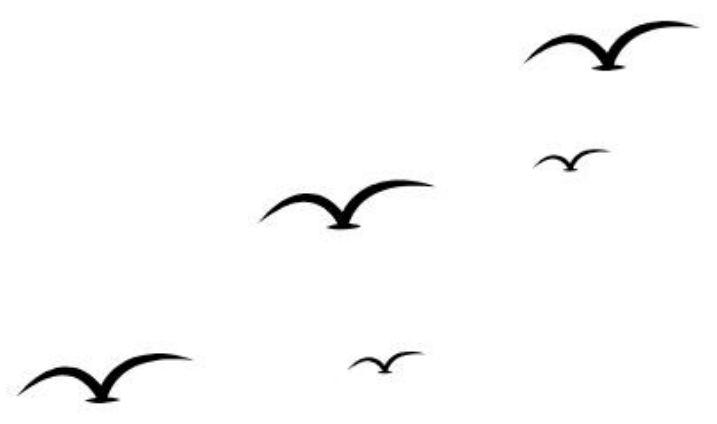
SHSB

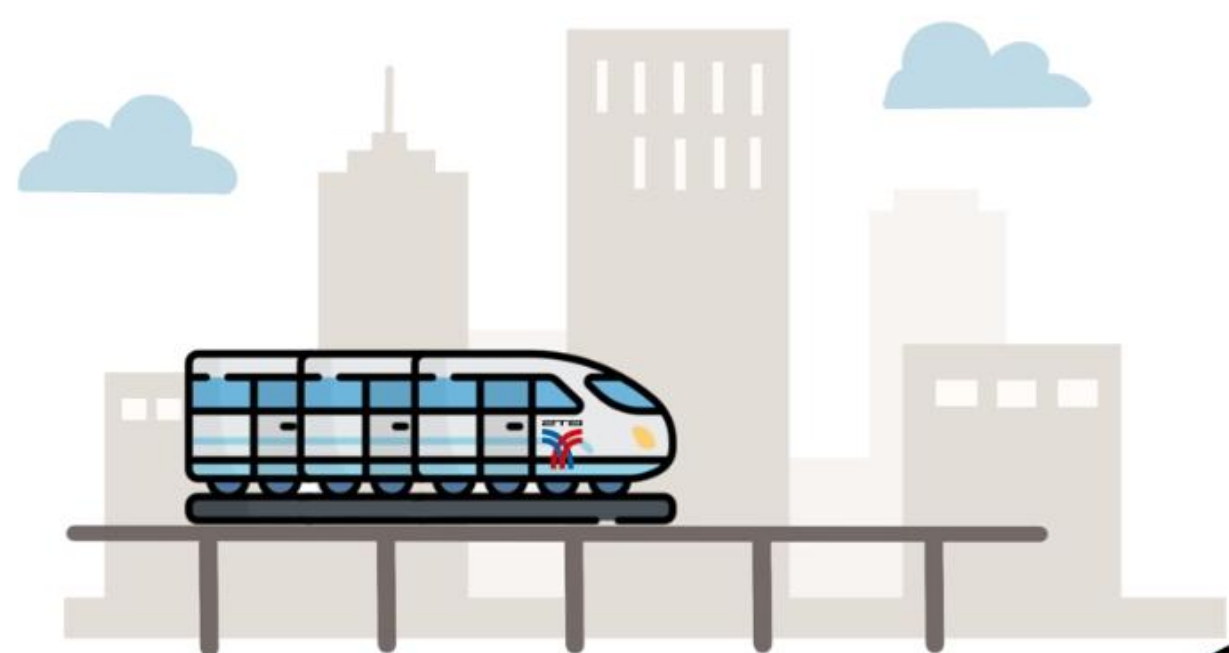
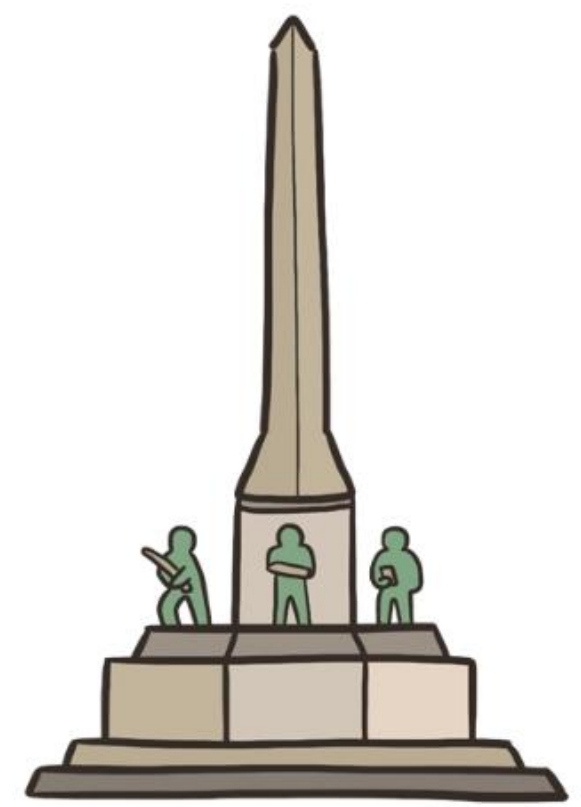
Zero Tolerance: พื้นที่นี้ปราศจากการคุกคาม

การสื่อสารต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการให้เกียรติเสมอ

PUBLIC HEALTH MAHIDOL

"Home of Thai & International
Public Health Leaders"

